

Vseslovenske demonstracije

KAM BODO PRIPELJALI PROTESTI?

Ljubljana – V zadnjem mesecu so se na slovenskih tleh zvrstili protesti, kakršnih še nismo videli. Vse skupaj pa se je začelo v Mariboru, kjer so številni protestniki, **zaradi mnogih afer**, zahtevali odstop župana Franca Kanglerja. Od takrat naprej se zdi, da praktično ne mine teden brez polnih ulic protestnikov, ki so se **zdaj osredotočili na sam vrh, na vlado in njene predstavnike TER na ostale politike vseh barv in strank**. Kam pa vse to vodi?

November je bil letos začetek vseslovenskih protestov **proti »goljufivim« županom, kasneje pa proti vladi in vsem ostalim politikom**. Začeli so se v nezadovoljnem Mariboru, kjer je njegovim prebivalcem prekipelo. **Dovolj so imeli** njihovega skorumpiranega in goljufivega župana, ki naj bi – kot so zapisali na Facebook strani z naslovom Franc Kangler naj odstopi kot župan Maribora – *»s svojim delovanjem pokazal, da deluje v nasprotju z interesi Mariborčank in Mariborčanov«*. **Vrh ledene gore je bila postavitve radarjev, po katerem je denarno kazen dobilo veliko občanov, denar pa naj bi se stekal v privatne žepe tistih, ki so radarje postavili**. Gre za podjetje Iskra Sistemi, s katerim je mestna občina sklenila pogodbo v višini 30 milijonov evrov. **Zapletel se je še v afero z občinskim stanovanjem, pa v afero z ženinim nepojasnjenimi nakazili, z izvolitvijo v Državni svet**. Zaradi vsega tega pa so ga **izključili tudi iz SLS-a**.

KRONOLOGIJA PROTESTOV – SLOVENIJA PROTESTIRA

Vse skupaj se je pričelo že 16. oktobra s postavitvijo radarjev v Mariboru. Radarji so že **v prvih 36 urah** prvi dan ujeli okoli pet tisoč prekrškarjev, zato so se začeli množični požigi, kjer so **nočni vandali zažgali tri radarje**. Drugega **novembra, dan kasneje po dnevu mrtvih, se je pred mestno hišo zbrala peščica ljudi, ki je prižigala svečke**. Po požigu devetega radarja, ki se je zgodil 9. novembra, so se tri dni kasneje zbrali protestniki pred mestno hišo v Mariboru, kjer so izrazili svoje nezadovoljstvo z radarji in njihovim županom. Takrat se je tudi prvič pojavilo geslo **»Gotof je«**. **Slaba dva tedna kasneje – 21. novembra – se je ljudstvo v Mariboru zopet zbralo pred mestno hišo**. Prišlo naj bi okoli tisoč protestnikov, mediji pa so

njihov protest označili kot »**1. mariborsko vstajo**«. Protestniki so vzklikali različna gesla, med katerimi je bil tudi, zdaj že znamenito geslo, »Gotof je«. Župana Kanglerja so tako pozvali k odstopu. Slab teden kasneje je Maribor doživel t.i. **2. mariborsko vstajo**, ki pa se je končala precej **bolj** burno, kot smo sprva pričakovali. Zbralo se je okoli pet tisoč nezadovoljnih **občanov**, na koncu protesta pa so, zaradi nasilja, pridržali 25 **protestnikov**. Z drugo mariborsko vstajo so proteste napovedali drugod po Sloveniji – v prestolnici so bili le-ti uperjeni zoper vlado Janeza Janše **ter politike nasploh**.

30. novembra je morala policija v Ljubljani prvič v zgodovini samostojne Slovenije zoper protestnike uporabiti vodni top. Na začetku mirni protesti so se namreč spremenili v hude spopade med nasilnimi izgredniki – huligani – in policisti. V spopadu pa jih niso skupili le policisti in izgredniki, poškodovani so bili tudi novinarji, snemalci, fotografi in nekateri mirni protestniki. V javnost so tako prišla razna ugibanja o nasilnežih. Pojavile so se tudi govorice, da so bili plačani ali s strani vlade, ali opozicije in idealistov. Na Prešernov rojstni dan je v štajerski prestolnici potekala zdaj že »**tretja mariborska vstaja**«, ki se je prav tako končala s spopadi med nasilneži in policisti. Poškodovanih naj bi bilo 18 policistov, pridržali pa naj bi več kot 140 protestnikov. Dan kasneje so morali protestnike razpustiti tudi na Jesenicah, kjer so le-ti protestirali proti odgovornim za razpad hokejskega kluba Acroni. Izgredniki so **namreč** metali steklenice, pirotehnična sredstva in tudi molotovke. 4. decembra pa je svoj odstop napovedal Franc Kangler, **ki je svoj odstop napovedal za zadnji dan letošnjega leta**.. Po vseh teh izgredih je potekalo še nekaj manjših protestov – tudi **četrti mariborska vstaja** – ki pa so potekali **bolj** mirno.

PROTESTI V SLOVENIJI ŽE PREJ

Pa se spomnimo leta 1908 – 20. septembra 1908 – ko so v Ljubljani potekale demonstracije proti avstrijski oblasti, saj so imeli Ljubljčančani dovolj njihovega nasilja. Protestniki so se zbrali pred stolnico, kjer jih je obkolila avstrijska vojska, ki jim je želela te demonstracije preprečiti. Ko jim ni uspelo na »miren« način so začeli streljati nad glave množice, pri tem pa so ubili Rudolfa Lundra (enega izmed protestnikov) in Ivana Adamiča (štirinajstletnega gimnazijca), ki se je tam znašel mimogrede. Del slovenskih zgodovinskih demonstracije je tudi t.i. mariborska krvava nedelja, ki se je zgodila 27. januarja 1919. Takrat je nekaj tisoč nemško usmerjenih Štajercev zahtevalo priključitev Maribora in okolice, ki ga je zavzel general Rudolf Maister. Takrat je med demonstracijo umrlo 13 civilistov. Po drugi svetovni vojni so študentje zasedli Filozofsko fakulteto v Ljubljani, in sicer od 26. maja do 2. junija 1971. **Na prelomu 80. in 90. let pa se je zgodil proces proti četverici, znan tudi kot afera**

JBTZ. Služba državne varnosti in Protiobveščevalna služba Jugoslovanske ljudske armade sta aretirali tri novinarje tednika *Mladina* (Janeza Janšo, Davida Tasića in Francija Zavrla) in zastavnika JLA Ivana Borštnerja zaradi izdaje vojaške skrivnosti. Upor Slovencev proti aretaciji in procesu je bil takojšen in množičen. Na pobudo Igorja Bavčarja so ustanovili Odbor za varstvo človekovih pravic, ki je združeval več kot tisoč različnih organizacij in čez sto tisoč posameznikov. Pred vojaškim sodiščem so vseskozi potekale mirne demonstracije, različne oblike javnih protestov pa so dosegle višek 21. junija na zborovanju na Kongresnem trgu v Ljubljani. Po osamosvojitvi Slovenije, leta 1994, so demonstranti v velikem številu zasedli Trg Republike pred Državnim zborom, zaradi odstavljanja današnjega premierja Janeza Janše s položaja ministra za obrambo. Odstavljali so ga, zaradi afere Depala vas. Približno trinajst let kasneje – 17. novembra 2007 – naj bi se na delavskih demonstracijah v Ljubljani zbralo okoli 70.000 delavcev, upokojujencev in študentov. Protestniki so takrat zahtevali višje plače. Dve leti kasneje se je podobnih demonstracij – zavzemali so se za dvig plač in nasprotovali pokojninski reformi – udeležilo 30.000 protestnikov. Maja 2010 so študentje in dijaki protestirali proti uvedbi malega dela. Do letošnjih demonstracij je njihov protest veljal za enega najbolj nasilnih v novejši slovenski zgodovini. Med protestom so namreč z granitnimi kockami – zdaj priljubljenim orožjem vseslovenskih protestov – naredili **veliko** škodo na stavbi Državnega zbora.

1. VSESLOVENSKI PROTEST 21. DECEMBRA

Še en protest, organiziran v slogu arabske pomladi – na družabnem omrežju Facebook, je potekal na dan domnevnega konca sveta. Navkljub 11.597 »potrjenih« gostov, se ga je po podatkih policije, udeležila zgolj polovica. V luči predbožičnega vzdušja pa je bilo desetkrat toliko ljudi v ljubljanskem BTC Cityju, zato se zdi, da to morda niti ni bila vseslovenska vstaja. Kot vsi ostali (razen enega mariborskega) so bili tudi ti protesti brez organizatorja. Protest so poimenovali 1. Slovenska vsesplošna vstaja naroda (proti oblasti), potekal pa je na Trgu republike, kjer je bila naša država »zgrajena«. Šlo je za izredno miren protest, katerega so zmotili zgolj nekateri, ki so metali petarde. Vsak pok pa so protestniki sprejeli z glasnim neodobravanjem. Udeležili so se ga tako stari kot mladi, povsem nepolitični obrazi, pa tudi takšni s sindikalnim ozadjem (ki so tudi poželi kritike) ali pa vojnim ozadjem – veterani vojne za Slovenijo in združenje Sever. Ljudje so sicer delili vrtnice, peli, plesali in korakali okoli mesta, najdlje pa so se zopet zadržali pred stavbo demokracije. Vse je potekalo nenasilno in mirno, a hkrati glasno: »*Ne bomo plačali vaše krize*«. Zvrstili so se mnogi transparenti proti vladi, politiki, sodstvu. Veliko kritik je bilo deležno Ustavno sodišče, ki je dan prej

prepovedalo referendum o slabi banki in o državnem holdingu. Med njihovimi zahtevami so bili odstop politične elite, uvedba inštrumenta ljudske nezaupnice, radikalna reforma sodstva, hitro in učinkovito sojenje, zaplemba nedokazano pridobljenega premoženja, prevzem odgovornosti pri bankirjih, neposredno izvolitev poslancev, ustanovitev ustavne komisije, ki bo vključevala državljane in bo uveljavila potrebne spremembe slovenske ustave. »Hočemo prenavo Slovenije, ki bo temeljila na morali, na socialni pravičnosti, na vladavini ljudstva in strogo nasprotujemo nadaljnji umetni delitvi naroda« se je glasilo osnovno sporočilo demonstracij. Sedemindvajsetletni protestnik Žiga Mlinarič je o svoji udeležbi povedal: »Prišel sem zato, ker mi ni vseeno za mojo prihodnost in ker želim, da tisti, ki so to državo pripeljali na rob propada, za svoja dejanja tudi odgovarjajo. To je protest proti vsej politiki, vključno z Zoranom Jankovičem, ki mu ljudje sicer gledajo skozi prste. Že od nekdaj.« Dvainštiridesetletna Majda Zamašek, ki se je v Ljubljano pripeljala iz Ormoža, pa je povedala: »Nobena pot ni predolga, da bi izrazila svoj bes in razočaranje. Pred dvajsetimi leti sem imela službo in lahko sem si privoščila marsikaj, sedaj pa sem prisiljena preživeti z manj kot 500 evri na mesec. Ali je to socialna država? Poslanci pa hodijo v menzo na kavo za 50 centov! Nezaslišano!« Novih protestov zaenkrat ni na vidiku, se pa v javnosti že ugiba, če bodo iz protestniških gibanj morda vzklike nove stranke.